

6. Валіцький А. Три патріотизми / Націоналізм. Антологія / Упоряд О. Проценко, В. Лісовий. - К.: Смолоскип, 2000. С.724–767.

7. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 05.10.2019).

*Балабаши Дмитро Сергійович,
курсант Навчально-наукового
інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ
Науковий керівник:*

*Пікуля Тетяна Олександрівна,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

СУТНІСТЬ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Аналіз наукової літератури в галузі права свідчить, що коло питань правоохоронної проблематики в юриспруденції вже сформувалось. Однак, відсутні підстави казати, що актуальність проведення досліджень в цій галузі вичерпала себе. Правоохоронна теорія потребує подальших фундаментальних та спеціалізованих досліджень, задля подолання проблем суперечливості та неоднозначності в цій галузі.

Одним з актуальних наукових та практичних завдань залишається формування та розвиток в сучасній Україні ефективної правоохоронної системи. У теоретичному плані його рішення передбачає, перш за все, розробку й уточнення відповідного категоріального апарату, аналіз структурних і функціональних особливостей правоохоронної системи, виявлення її закономірних зв'язків з іншими елементами політико-правової системи сучасного суспільства і держави.

Більшість наукових підходів щодо правоохоронної системи можна умовно поділити на дві групи: до першої необхідно віднести погляди дослідників, які розглядають правоохоронну систему як сукупність органів, які здійснюють правоохоронну діяльність, до другої – дослідників, котрі розглядають правоохоронну систему як складне явище, що структурно включає поряд із правоохоронними органами й інші елементи. Представник першого підходу В. Півненко, який у своїй роботі до державних правоохоронних органів відносить суд, а також інші державні органи, створені спеціально для підтримки режиму законності в Україні. Дослідник не надає авторського визначення правоохоронної системи, втім характеризує її як систему правоохоронних органів, що розосереджені по всіх гілках державної влади, та акцентує увагу на тому, що не слід її ототожнювати з кримінальною юстицією [1, с. 39 – 42].

За першого підходу йдеться про повне ототожнення понять «система

правоохоронних органів» та «правоохоронна система», з чим погодитись повною мірою не можна, оскільки вживати ці поняття як однакові не зовсім правильно з методологічної позиції. Підтвердженням цього є розробки вчених, які дотримуються другого підходу.

Дуже вдалим, на наш погляд, є підхід О. Соколенко, яка визначає правоохоронну систему як соціальну систему, що відображує єдність та взаємопов'язаність нормативно-правового регулювання у правоохоронній сфері, організацію системи правоохоронних органів та інших суб'єктів правоохоронної діяльності та самої правоохоронної діяльності, спрямованої на охорону й захист основ конституційного ладу, в тому числі прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, законності й правопорядку.

Дослідник вказує, що система правоохоронних органів відображує перш за все саме інституціональний аспект правоохоронної діяльності, функціонування й існування якого неможливе поза зв'язком з іншими елементами організації правоохорони, зокрема нормативно-правовим забезпеченням побудови системи таких правоохоронних органів та реалізації ними відповідної правоохоронної діяльності. Оскільки лише єдність та пов'язаність правового регулювання суспільних відносин у сфері правоохорони, організації правоохоронних органів та здійснюваної ними правоохоронної діяльності в умовах правової, соціальної, демократичної держави може розглядатись як єдино прийнятний спосіб організації правоохорони [2, с. 92, 95 – 96].

З урахуванням висловлених у сучасній науковій літературі думок стосовно охоронної системи можна вказати такі особливості:

- По-перше, правоохоронна система являє собою необхідний елемент сучасної правової держави і громадянського суспільства, є показником їхньої зрілості, сформованості, цивілізованості. Між ними існують не тільки функціональні, але й генетичні зв'язки. Здається, зовсім не випадково, що питання стосовно правоохоронної системі було поставлено в нашій науці одночасно з проголошенням в країні офіційного курсу на побудову правової держави, утвердження принципів гуманізму, демократії тощо. Правоохоронна система і її складові явища відображають якісно новий етап у розвитку сучасної держави і права, який характеризується переосмисленням основних соціально-правових цінностей [3].

- По-друге, правоохоронна система – це елемент (підсистема) і різновид правової системи держави як більш загальної, інтегральної категорії. Правова система здійснює не тільки правоохоронні, а й інші завдання і функції. І оскільки функція правоохорони є однією з багатьох функцій правової системи (поряд з інформативною, регулятивною, комунікативною та ін.), то і правоохоронні елементи (норми, відносини, рішення тощо) можуть бути виділені в особливий блок або підсистему.

- По-третє, специфіка правоохоронної системи полягає також у тому, що вона характеризується власним системоутворюючим початком. Саме функціональна спрямованість усіх елементів правоохоронної системи на реалізацію зазначеного принципу надає їм необхідний ступінь єдності та взаємодії в складі цілого.

• По-четверте, правоохоронна система має складно організований, комплексний характер.

Таким чином, правоохоронна система є сукупністю тісно пов'язаних між собою елементів, які взаємодіють та утворюють певну цілісність, вона базується на відповідних принципах, засадах. Її головними складовими елементами необхідно вважати інституціональну та нормативну підсистеми. Інституціональну підсистему утворюють об'єкти правоохоронного впливу та правоохоронні органи. Нормативна підсистема складається з правових принципів та норм, що здійснюють регулювання відносин між суб'єктами охорони права.

Список використаних джерел

1. Півненко В. П. Правоохоронна система України: визначення і функціонування. *Вісник прокуратури*. 2003. № 2. С. 39-45.
2. Соколенко О. Л. Поняття і структура правоохоронної системи. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2013. Вип. 4. С. 91-96.
3. Принципи, мета, завдання, функції правоохоронної системи. URL: http://pidruchniki.com/2008021545047/pravo/printsipi_meta_zavdannya_funktsiyi_p_ravoohoronnoyi_sistemi (дата звернення: 16.11.2019).

Барчук Анастасія Олександрівна,
курсант Навчально-наукового
інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Лапка Оксана Ярославівна,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ПРАВОМІРНОЇ ПОВЕДІНКИ

Питання правомірної поведінки є надзвичайно актуальною. Адже саме правомірна поведінка є необхідним компонентом багатьох понять сучасної теорії права. В її основі лежить розуміння справедливості і корисності розпоряджень правових норм, відповідальності перед суспільством і державою за вчинки, що є показником соціальної зрілості і юридичної грамотності особи.

Поняття «правомірна поведінка» має цілий ряд відносно самостійних тлумачень, через що неможливо дати йому єдиного визначення, але це не спростовує його фундаментального характеру. Фундаментальність поняття полягає в тому, що за допомогою правомірної поведінки право можна характеризувати як із соціологічної, так і з юридичної, психологічної та аксіологічної сторони [1, с. 131].